

TISKOVÁ ZPRÁVA

V cestě českých potravin na talíře konzumentů se spojí výrobci, prodejci i stát, profitovat musí hlavně zákazník

- Čechy stále více zajímá původ potravin, důležitý je pro více než tři čtvrtiny zákazníků, ale rozhodující je pro ně stále cena
- Nakupující zajímá pestrost nabídky, tu garantují menší dodavatelé, kteří se musí dostat do obchodů včetně řetězců
- Stát musí zajistit rovné podmínky pro české a zahraniční dodavatele a nově definovat značky kvality, aby výrobcům skutečně pomáhaly

Praha 22. listopadu 2023 – Snaha dostat české potraviny na pulty obchodů je společná zemědělcům, potravinářům, drobným výrobcům a obchodníkům i velkým řetězcům. Svůj zájem na podpoře tuzemských podnikatelů v potravinářství opakovaně deklaruje i český stát. Cesty k nastartování spolupráce hledali účastníci konference Cesta českých potravin na pulty obchodů organizované Svazem obchodu a cestovního ruchu ČR (SOCCR ČR) a Potravinářskou komorou ČR za účasti ministra zemědělství Marka Výborného.

Prezident SOCCR ČR Tomáš Prouza zmínil průzkumy, podle nichž stále roste význam, který lidé přikládají původu nakupovaných potravin. Zatímco v roce 2012 byl původ potravin důležitý pro 59 % respondentů, v roce 2021 to už bylo 85 % zákazníků. Navíc 65 % lidí uvádí, že je ochotno připlatit si za kvalitní českou potravinu. „*Otázkou je, kolik si jsou ochotní připlatit. Průzkumy říkají deset procent, naše zkušenost se pohybuje spíše mezi pěti až deseti procenty, ale když tam funguje nějaký příběh, může to být i výrazně více,*“ uvedl T. Prouza.

Období inflace podle T. Prouzy přineslo množství změn v nákupních návycích Čechů. Lidé nakupují častěji, a tedy v menším množství. Převládá plánování nad spontánním výběrem zboží z regálů. Češi stále velmi slyší na slevy a cena zřejmě zůstává u většiny nakupujících nejdůležitějším prvkem při rozhodování, zda koupit, či nekoupit. Zajímají se rovněž o garanci českého původu výrobků, jež na obalech musí být patrná na první pohled, a zároveň vyžadují i kvalitu. „*Tady je jedna obrovská změna oproti předchozí krizi z let 2008 a 2009, kdy prvotní reakcí Čechů, když potřebovali spořit, byla snaha zachovat objem nákupního koše a sahalo po levnějších variantách. Ted' poslední rok a půl vidíme, že zkouší zachovat kvalitu a raději obětují objem. To je dobrá zpráva a něco, na čem můžeme stavět, protože vidíme, že české potravinářství je kvalitní a funguje velmi dobře,*“ sdělil T. Prouza.

Jako důležitý faktor T. Prouza připomněl postoje mladé generace. Podle něj dorůstají lidé, kteří stále více cílí na zdravé potraviny, čemuž do jisté míry napomáhá i osvěta o zdravém životním stylu šířená dokonce i některými politiky. Mladí lidé také slyší na příběhy, proto se daří na pultech třeba českému chřestu, jahodám z Vraňan, jež lidé upřednostní před importem, nebo českým skleníkovým rajčatům.

TISKOVÁ ZPRÁVA

Snahu dostat potraviny od tuzemských producentů na pulty českých obchodů podpořil svojí účastí ministr zemědělství Marek Výborný. *„Moje účast na konferenci má deklarovat to, že jsme na jedné lodi, jakkoli někdy můžeme vést třeba i velmi ostré disputace. Jde nám všem o to, abychom na pultech obchodů měli ideálně maximum české bezpečné produkce,“* konstatoval M. Výborný. Ocenil snahu výrobců dostat českou zeleninu a ovoce na pulty obchodů i za současné složité cenové strategie. I velké řetězce se podle něj dokáží adaptovat a české ovoce a zeleninu zákazníkům nabízet. Je podle něj třeba nesledovat jen objem prodeje českých produktů, ale také podíl, jaký na celkovém prodeji mají velcí a malí dodavatelé. A tedy aby se nezávážně jednali jen největší prodejci.

„Doufám, že dnes už nikdo nežije v kontextu 90. let, kdy platilo, že si všechno koupíme v zahraničí. Současní ekonomové i politici chápou, že pokud přidáváme hodnotu v České republice a prodáváme v České republice zboží, které je tady vyprodukované, tak že tím dostáváme do státního rozpočtu příjmy v podobě všech daní, jež se tu platí,“ řekl Jan Pivoňka, ředitel pro společnou zemědělskou politiku a strukturální fondy Potravinářské komory ČR. Každá přidaná hodnota navíc podle něj přispívá k sociální stabilitě i přiměřené soběstačnosti v době krizí. *„Výrobci dělají pro kvalitu českých potravin dost a měli by v tom pokračovat. Jde hlavně o to, že inovují a reformulují své výrobky, definují a zvyšují jejich kvalitu, zvyšují svou produktivitu a zlepšují udržitelnost své výroby, na což také zejména mladí spotřebitelé stále více hledí,“* doplnila Dana Večeřová, prezidentka Potravinářské komory ČR.

Předseda Asociace soukromého zemědělství ČR Jaroslav Šebek jako největší problém českého zemědělství vnímá to, že stále vězí v postsocialistickém modelu, jenž byl postaven na velkých zemědělských podnicích. *„Stát musí podporovat rodinné farmaření, které je ale třeba i legislativně ukotvit. Na stát budeme proto apelovat i kvůli nutné eliminaci byrokratického zatížení zemědělců, kdy se řada z nich brání dalšímu růstu, protože s ním rostou i nároky na administrativu,“* zdůraznil J. Šebek. Varoval také před nebezpečím skupování zemědělské půdy velkými investory. Česko podle něj zatím nemá nástroj, jak tuto situaci a vstup nezemědělského kapitálu do zemědělství řešit.